

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. VIII. De Sacramento Ordinis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

ipſius corporis ſanitas, ſi ea ſit ſaluti animæ expediens, ex Florent. & Trid. in locis ſupra citatis.

9. Obligatio ad hoc Sacramentum ſuſcipiendum non eſt tanta, quanta ad ſuſcipiendum Sacramentum Pœnitentiæ & Euchariſtiæ: unde tempore interdicti generalis, quamvis concedatur morientibus Pœnitentia ſacramentalis, & Euchariſtia, non tamen conceditur Sacra Unctio juxta textum in *cap. Quod in te 11. de pœnit. & remis.* Si tamen abſque cauſa omittatur, aliquod peccatum eſt, quod etiam erit graviffimum; ſi aliquis contemptus intercedat, aut aliquod ſcandalum ex ejus omiſſione generetur; ſi præſertim Infirmus ſuſcipere non poſſit Sacramentum Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, & aliunde ſufficientem diſpoſitionem habeat ad Sacramentum Unctionis recipiendum: quia in articulo mortis tenetur quis eo meliori, quo poteſt modo ſibi conſulere ad remiſſionem peccatorum obtinendam. Videri poteſt Caſtrop. *tract. 25. diſp. unica. puncto 8.*

T I T. VIII.

De Sacramento Ordinis.

1. Abſolutis iis quæ pertinent ad Sacramenta neceſſitatis, Sacramenta voluntatis aggrega-

gredimur , inter quæ primo numeratur Sacramentum Ordinis , ut supra diximus in hac 2. parte Institutionum tit. 2.

2. Nomine Ordinis latius accepti significatur certa qualitas , & status hominum ad certum aliquod munus seu vivendi genus destinatus , unde factum est , ut per antonomasiam status Clericorum , qui sunt certo ritu ad Divinum cultum , & Altaris ministerium specialiter deputati , Ordo dicatur : & frequentius eo nomine significatur illa ipsa potestas , quam Clerici receperunt ad ministrandum Altari ; quemadmodum sacra illa Cæremonia , per quam stabiliter eam potestatem recipiunt , dicitur Ordinatio ac de Ordine seu Ordinatione hoc modo accepta sermo erit in præsentis titulo.

3. Prædictam Ordinationem esse Sacramentum à Christo Domino institutum , est de fide , ut constat tum ex Florent. in citato decreto Unionis , tum ex Trid. *Sess. 7. can. 1. & sess. 23. cap. 3. & can. 3.* Competit enim illi esse signum sensibile infallibiliter collativum gratiæ obicem non ponenti , juxta illud Apostoli 2. ad Tim. 1. *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei , quæ est in te per impositionem manuum mearum &c.* Videri potest per Bellar. *tom. 2. controv. de Sacram. Ordinis c. 2.*

4. Cum autem multiplex sit Altaris ministerium,

rium, ad quod Clerici per Sacram Ordinationem specialiter consecrantur; plures quoque sunt Ordines, quorum quilibet participat rationem Sacramenti, sed omnes simul per quandam attributionis unitatem veniunt sub uno nomine Sacramenti Ordinis; tum quia in hoc genere omnes conveniunt; tum praesertim quia omnes respiciunt principaliter eundem finem, nempe Sacram Eucharistiam. Ordines ejusmodi numerantur ex Trid. *sess. 23. cap. 2.* Ostiarius, Lectoratus, Exorcistatus, Acolyratus, Subdiaconatus, Diaconatus, & Sacerdotium de quibus, eorumque officiis plura jam diximus *in 1. part. institut. tit. 8. 9. & 10.*

5. Quilibet istorum Ordinum habet suam propriam materiam, suamque propriam formam. Materia est illud, per cujus traditionem confertur Ordo, ex Flor. *in cit. decreto Unionis §. Sextum Sacramentum* ut puta in Ordinatione Sacerdotis, per quam traditur illi potestas consecrandi Corpus, & Sanguinem Domini, porrigitur illi Calix cum vino, & Patena cum pane, & in alia Ordinationis parte, per quam illi traditur potestas in Corpus Christi mysticum, Episcopus super ipsum manus imponit sub illis verbis *Accipe Spiritum Sanctum. Quorum remiseris peccata &c.* & propterea plures Doctores etiam eam manus impositionem assignant pro materia Ordinationis Sacerdotalis, ut videre

est apud Castrop. *tract. 27. disp. unica puncto 4. num. 7.* Diaconatus autem confertur per libri Evangeliorum dationem. Subdiaconatus per Calicis vacui cum patena vacua superposita traditionem. Acolytho traditur Ceroferarium cum cereo extincto, & urceolus vacuus aquæ, & vini: Exorcistæ porrigitur liber, in quo exorcismi continentur. Lectori liber lectionum. Ostiario claves Ecclesiæ. Forma autem singulorum istorum Ordinum sunt ea verba, quæ ab Ordinante tradente materiam interea proferuntur.

6. Episcopatus etiam habet rationem Sacramenti, ut ex pluribus firmat Bellar. *tom. 2. controu. de Sacr. Ordinis l. 1. cap. 5.* Quamvis enim non sit adæquatè distinctus à Sacerdotio, attamen illud quodammodo perficit, & extendit imprimendo characterem, conferendo gratiam, & tribuendo potestatem confirmandi, & ordinandi, quæ simplici Presbytero non est concessa: unde fit, Episcopus esse Presbyteris superiores juxta Trid. *sess. 23. de Sacr. Ordinis can. 7.* Materia Episcopatus assignatur impositio manuum Episcoporum supra caput Ordinandi: forma autem sunt illa verba, quæ Episcopi dum manus imponunt, proferunt.

7. Circa primam Tonsuram, quæ prædictis Ordinibus præmittitur, controversia est inter Authores, utrum numeranda sit inter Ordines,

K

nec

necne ? asserentibus communiter Theologis eam Ordinem stricto modo non esse , ut supra indicavimus. *lib. 1. tit. 10. in fine*; at in contrarium eam esse Ordinem sentientibus pluribus Canonistis , ut videre est apud Fagn. in *cap. cum contingat. de atate & qualitate*. Utraque tamen sententia conciliari facile potest , adhibita distinctione diversarum significationum , in quibus nomen Ordinis accipi potest. Nam prout Ordo significat certam quandam & stabilem potestatem ad aliquod Altaris ministerium exercendum , prima Tonsura Ordo non est , cum per illam Tonsuratus nulli certo Altaris ministerio deputetur ; & in hoc sensu procedit Theologorum sententia : at quatenus Ordo sumitur pro certa quadam qualitate & statu personarum , quomodo frequenter sumi diximus ab initio hujus tit. *num. 2.* vocari potest Ecclesiasticus Ordo prima Tonsura , quia per illam Tonsuratus segregatur à statu laicali , & admittitur ad Clericalem , ex cit. *c. cum contingat. n. de atate & qualitat.*

8. Præter supradicta essentialia , quæ in singulis Ordinationibus requiruntur , spectantia ad materiam , & formam ; aliæ etiam cæremoniæ interveniunt , quæ tamen non sunt de necessitate Sacramenti , sed solû de necessitate præcepti. Talis censetur esse unctio , per quam caput Episcopi ungitur sacro Chrismate , & unctio

per

per quam Sacerdos ungitur in manibus Oleo benedicto, & sic de pluribus aliis. Quod si in Ordinatione Episcopi omissa fuerit Sacra Unctio, non debet tota Ordinatio iterari, sed solum unctio omissa suppleri debet, ut præcipitur in *c. unico de Sacra Unct.* videri potest Sanch. *Consil. lib. 7. dub. 13.*

9. Effectus Sacræ Ordinationis multiplex est. Primus est, sicut & reliquorum novæ Legis Sacramentorum, collatio sanctificantis gratiæ non ponentibus obicem, juxta *Trid. sess. 7. de Sacram. in genere can. 6. & 7.* Ea autem gratia sanctificans confertur cum ordine ad auxilia pro ritè & competenter exereendo cujuscumque Ordinis officio, quod etiam commune est reliquis Sacramentis in ordine ad proprios fines. Alter effectus est spiritualis illa potestas quæ cuilibet Ordinato specialiter traditur ad aliquod Altaris ministerium, puta potestas consecrandi, & absolvendi, quæ traditur Sacerdoti, & sic de reliquis. Tertius demum effectus est Character indelebiter impressus in anima, unde Ordo numeratur inter ea Sacramenta quæ iterari non possunt, ut diximus supra *tit. 2. ex Trid. sess. 7. can. 9.*

10. Minister Ordinarius validæ Ordinationis est solus Episcopus consecratus, ex *Florent. in decreto unionis §. Sextum Sacramentum & Trid. sess. 23. cap. 4. can. 7.* Quamvis rece-

pta sententia fit , ex commissione Summi Pontificis posse concedi etiam simplici Sacerdoti facultatem conferendi primam Tonfuram & Ordines minores : quemadmodum diximus *lib. 1. tit. 17. num. 19.* concessam esse quibusdam Abbatibus regularibus , habentibus jus ferendi baculum & mitram , relatè ad suos subditos Regulares. Utrum autem etiam potestas conferendi Ordines sacros delegari possit à Summo Pontifice aliis quàm Episcopo, videri potest disputatum à Castrop. *tract. 27. disp. unic puncto 1. num. 7. & seqq.* aliisque ab ipso citatis.

11. Ut autem ordinatio non solum valida, sed etiam licita fit, plura requiruntur, tum ex parte Episcopi Ordinantis, tum ex parte temporis & loci in quo fit Ordinatio, tum ex parte Ordinandorum.

12. Ex parte Episcopi requiruntur omnes illæ conditiones, quæ ad licitam cujuscumque Sacramenti administrationem exiguntur, ut puta ne sit aliqua censura irretitus, & ut sit in gratia constitutus.

13. Ex parte temporis, pro consecratione Episcopi juxta traditionem Apostolicam assignata est dies Dominica, ex *cap. Quod die 5. dist. 75.* Ordines sacri non nisi in Sabbato quatuor temporum & Sabbato ante Dominicam Passionis & Resurrectionis, secluso privilegio, conceduntur, juxta textum in *c. de eo 3. de temp*

temporib. Ordinatur. & non nisi tempore Missæ, ut
 habet Ecclesiæ consuetudo. Quod si propter
 multitudinem Ordinandorum, aut aliam ra-
 tionabilem causam, eo die Sabbati aliqua Or-
 dinatio ministrari non potuit; in eo casu per-
 missum esse Episcopo eam Ordinationem dif-
 ferre ad Dominicam sequentem, tradit Layman.
 lib. 4. Theol. mor. tract. 9. cap. 8. nu. 5. Castrop
 in cit. tract. 27. puncto 13. num. 3. aliique apud
 ipsum: dummodo tamen tam ipse Ordinans,
 quam Ordinandus naturale exactumque jeju-
 nium continuet, quia ea continuatio jejunii re-
 putari facit mane diei Dominicæ quasi unam
 diem cum Sabbato ut colligitur ex cap. Litteras
 13. de temporib. Ordination. ubi ex eadem ratio-
 ne declaratur, nullatenus permitti Episcopo
 Ordinem Sacrum die Dominica conferre ei, cui
 Sabbato antecedenti alium Sacrum Ordinem
 contulit, etiamsi jejunium continuet, quia cen-
 feretur duos Sacros Ordines eidem conferre
 eidem die, quod prohibitum est tum in cit.
 cap. Litteras, tum in cap. Dilectus 15. eod. tum
 recentius in Trid. sess. 23. de reform. cap. 13. De-
 mum quod attinet ad minores Ordines lici-
 tum est Episcopis aliquos promovere, non
 multos ne generalis videatur Ordinatio, Do-
 minicis & aliis festivis diebus ad minores Or-
 dines, juxta textum in cap. de eo 3. de tempor.

Ordin. Prima autem Tonsura qualibet anni die conferri potest.

14. Rursus ex parte temporis servanda sunt interstitia, quæ inter susceptionem unius alteriusque Ordinis de jure canonico statuta sunt, quæ præsertim locum habent in Ordinibus sacris. Ab Ordine enim subdiaconatus ad Diaconatum nemini permittitur ascendere ex statuto Trident. *sess. 23. de reform., cap. 15.* si per annum saltem in Subdiaconatu versatus non fuerit, à Diaconatu etiam ad Presbyteratum non datur ascensus ante annum ministracionis, nisi ob Ecclesiæ utilitatem ac necessitatem aliud Episcopo visum fuerit ex Trident. *ibid. cap. 14.* Simile quid decernitur ibi *cap. 11.* circa ascensum ad sacros Ordines à susceptione postremi gradus Ordinum minorum: circa ascensum autem ab uno ad alium eorundem minorum Ordinum decernitur quoque servanda esse temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur.

15. Ex parte loci, opus est ut Episcopus nullum Ordinem extra propriam diæcesim conferat, nisi de licentia expressa proprii Ordinarii, & tunc ejusdem Ordinarii subditis tantum: alioquin tam ipse Ordinans ab exercitio Pontificalium, quam Ordinatus ab executione Ordinum est ipso jure suspensus, ex Trid. *sess. 6. de refor. cap. 5.*

16. Ex

16. Ex parte demum Ordinandorum plura requiruntur, de quibus specialiter sermo est in toto tit. *De temporib. Ordinat. & qualit. Ordinand.* Primò enim requiritur ætas legitima, quæ statuta est à Trident. *sess. 2. de refor. cap. 12.* ut nullus ad Subdiaconatus Ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoveatur. At pro Episcopatu requiritur ætas 30. annorum completorum, ex *c. cum in cunctis 7. de elect.* Pro susceptione minorum Ordinum nulla certa ætas designata est à Trid. & à jure antiquiori, ut notat *Vasq. to. 3. in 3. p. disp. 246. cap. 4. n. 41.* Quare illa sufficiet, quæ satis scientiæ ac discretionis habuerit ad exercendum munus in iisdem Ordinibus commissum.

17. Secundo requiritur tum morum probitas, qualem decet Ecclesiæ ministros, de qua vide Trident. *sess. 23. de refor. cap. 5. 13. & 14.* tum etiam scientia sufficiens prohibitum enim est Ordinem, imo, & primam Tonsuram illiterato conferre, ex *c. fin. de tempor. Ordinat. in 6.* Illiteratus autem esse reputatur ad primam Tonsuram iuscipiendam, qui fidei rudimenta edoctus non fuerit, & qui legere & scribere nesciat, ex Trid. *in cit. sess. 23. de refor. c. 4.* Pro minoribus Ordinibus opus est intelligentia linguæ latinæ, ex *cit. sess. cap. 11.* Pro Subdiaconatu, &

Diaconatu, præter linguam latinam, exigit Concilium *ibid. cap. 13.* Ordinandus sit instructus iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent. Tandem pro Ordine Presbyteratus requirit Concilium *ibid. cap. 14.* ut Ordinandi etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur.

18. Tertio requiritur pro susceptione Sacrorum Ordinum titulus beneficii, ut scilicet Ordinandus Beneficium Ecclesiasticum pacifice possideat, quod sibi ad victum honestè sufficiat, ne alioquin cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere cogatur *ex Trid. sess. 21. de reform. cap. 2.* Quod si beneficio ejusmodi careat, patrimonium tamen vel pensionem obtineat, unde honestè vivere possit, hoc tantum titulo ordinari non potest, nisi qui ab Episcopo iudicetur assumendus pro necessitate vel commoditate Ecclesiæ suæ, *ex Trid. ibid.* quod decretum confirmatum etiam est à SS. D. N. Innoc. XII. in Const. quæ incipit *Speculares* edita 6. Novemb. 1694. Salutaris hæc disciplina si ab Episcopo negligatur, sine certo titulo aliquem ordinando, tenetur ipse sustentationem Ordinato subministrare, donec in aliqua Ecclesia ei convenientia stipendia militiæ Clericalis adsignet,

ex c. *Episcopus* 4. c. *cum secundum* 16. de *prab. c. si*
Episcopus 37. eod. in 6.

19. Beneficium autem illud, ad cuius titulum aliquis est promotus, ex eod. statuto Tridentini, resignari non potest, nisi facta mentione quod ad illius beneficii titulum sit promotus, nec ea resignatio admitti, nisi constito quod aliunde vivere commodè possit, & aliter facta resignatio nulla est, ut diximus *lib. 1. tit. 16. num. 11.* Quemadmodum etiam si quis sit Ordinatus ad titulum patrimonii, vel pensionis, non potest illa deinceps sine licentia Episcopi alienare, aut extinguere, vel remittere, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sit adeptus, aut aliunde habeat unde vivere possit, *ex cit. c. 2. Trid.*

20. Ab hac tamen generali regula excipiuntur Regulares Professi, in quibus loco beneficii succedit voluntaria paupertas. Dixi *Regulares Professi*: quia Regulares qui Professi non sunt, nequeunt ad Sacros Ordines promoveri absque titulo beneficii, ut statutum est pro sæcularibus Clericis, ex declaratione B. Pii V. in Bulla quæ incipit *Romanus Pontifex* edita die 11. Novembris 1568. quæ est 75. ejusdem Pontificis in Bullario: sub qua tamen declaratione non comprehenduntur Religiosos Societatis **J E S U** vota biennii emittentes, qui licet non sint Professi, sunt tamen propriè Reli-

K 5

giosi,

giosi, constat ex Bulla Greg. XIII. *Ascendente* edita 14. Junii 1584. quæ est 89. ejusdem Pontificis in Bullario, & ex Bulla Greg. XIV. *Ecclesiæ Catholica*, quæ est 10. ejus Pontificis in Bullario, edita 5. Kal. Julii 1591.

21. Quartò requiritur ut Ordinandus nulla sit censura aut irregularitate ligatus, de quibus in particulari sermo erit infra lib. 4.

22. Quintò demum opus est ut ordinetur à proprio Episcopo, vel si ab alio, saltem de licentia proprii Episcopi, obtentis ab ipso literis dimissoriis. Si enim Episcopus aliquis alienum subditum absque tali licentia ordinare præsumpserit, suspenditur per annum à collatione Ordinum, & præterea taliter Ordinatus à suscepti Ordini executione suspensus est, ut sumitur ex *cap. Eos qui 2. de temporib. Ordin. 9. q. 2. per totam, & c. 1. dist. 71.*

23. Proprius autem Episcopus pro re præsentis ille dicitur, cui aliquis subditur vel ratione beneficii, vel ratione originis, vel ratione domicilii, ut sumitur ex *c. Cum nullus 3. de temporib. ordinat.* In quibus quænam regula servanda sit pro susceptione Ordinum, latè declaratur in supra cit. Const. SS. D. N. Innoc. XII. *Speculatores* edita 6. Novemb. 1694.

24. Quòd enim attinet ad rationem beneficii, decernitur ibidem, ut nullus Clericus ratione
sujus

cujusvis beneficii in aliqua diœcesi obtenti sub-
jici dicatur jurisdictioni illius Episcopi, in cujus
diœcesi beneficium hujusmodi situm est, ad ef-
fectum suscipiendi ab eodem Episcopo Ordi-
nes; nisi ipsum ejus sit redditus, ut ad congru-
am vitæ sustentationem, sive juxta taxam sy-
nodalem, sive, ea deficiente, juxta morem re-
gionis pro promovendis ad sacros Ordines, de-
tractatis oneribus, per se sufficiat, illudque ab
Ordinando pacifice possideatur, sublata qua-
cumque facultate supplendi, quod deficeret
fructibus ejusdem beneficii cum adjectione pa-
trimonii etiam pinguis, quod ipse Ordinandus
in eadem, seu alia quavis diœcesi obtineret.
Decernitur quoque, ut etiam in casu, quo
quis ratione beneficii sufficientis subditur jurif-
dictioni Episcopi ad effectum suscipiendi ab
ipso Ordines, non tamen ab eodem ordinetur,
nisi habuerit testimoniales litteras proprii Epi-
scopi tam originis quam domicilii super suis
natalibus, ætate, moribus, & vita, à quo legi-
timè promotus fuit ad Clericalem Tonsuram,
seu etiam ad minores Ordines: & ut Episcopus
ordinans tam de prædictis testimonialibus lit-
teris, quam de redditu beneficii hujusmodi ex-
pressam in consueta collatorum Ordinum atte-
statione facere debeat mentionem, & ut ex-
dem testimoniales litteræ in actis Curia Epî-
scopalis conserventur.

25. Quod attinet ad rationem originis, statuitur ibidem, ut ratione Originis ille tantum subditus sit ac esse intelligatur, qui naturaliter ortus est in ea diocesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat: dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nemirum itineris, officii, legationis, mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seu permanentiæ ejus Patris in illo loco, quo casu nullatenus ejusmodi fortuita nativitas, sed vera tantum & naturalis Patris origo erit attendenda. Quod si quis tanto temporis spatio, in eo loco, in quo ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci litteras testimoniales, ut supra, obtinere, illasque Episcopo ordinanti, per eum in collatorum Ordinum testimonio similiter recensendas, præsentare teneatur. At si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tamdiu, ac eo animo permanferit, ut inibi verè domicilium de jure contraxerit, tunc non origo Patris, sed domicilium per Patrem legitimè, ut præfertur, contractum pro Ordinatione ejusdem filii attendi debeat.

26. Demum quod attinet ad rationem domicilii, decernitur ut subditus ratione domicilii ad effectum suscipiendi Ordines is dumtaxat

taxat censeatur, qui licet alibi natus fuerit, illud tamen adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum suorum partem cum instructis ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit: & nihilominus ulterius utroque casu se vere, & realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet. Si quis tamen à propriæ originis loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii suæ originis testimoniales litteras, ut supra, afferre debebit, ac de illis expressa similiter mentio in susceptorum Ordinum litteris facienda erit.

27. Prædicta procedunt etiam pro iis, quos in alicujus Episcopi familiaritate, vel famulatu versari contingat. Si enim aliquis subditus sit alterius diœcesis, ordinari non potest, nec ad primam Tonsuram promoveri ab Episcopo cujus est familiaris, & famulus, nisi idem Episcopus ad præscriptum Tridentini *sess. 23. cap. 9. de refor.* familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit. In quo etiam casu servitii triennalis pro eo ordinando opus erit testimonialibus litteris propriis

ejus Prælati, originis scilicet seu domicilii: & insuper Episcopus ordinans, quacumque fraude cessante, statim, hoc est saltem intra terminum unius mensis à die factæ Ordinationis, re ipsa illi conferre tenetur beneficium, quod ei ad vitam sustentandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat, ac in Ordinationis hujusmodi Testimonio expressam itidem familiaritatis, ac litterarum prædictarum mentionem facere tenetur. Ita expresse decernitur in cit. Constit. *Speculatores*: ubi etiam contra prædictorum transgressores adjicitur pœna, ut Ordinans à collatione Ordinum per annum, Ordinatus autem à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, eo ipso suspensus sit.

T I T. IX.

De Sponsalibus, & Matrimoniis.

1. **A**lterum Sacramentum voluntatis est matrimonium; legitimus nempe contractus viri, & fœminæ, gratiæ spiritualis collativus, quo mutuam sibi invicem suorum corporum potestatem tradunt. Vim Sacramentalem spiritualis gratiæ collativam habet matrimonium ab institutione Christi Domini. Quamvis enim etiam ante adventum Christi daretur matrimo-
nium;